

der ikke er noget tilsvarende i noget andet Land, at vi ere ene om, at have Privatister, for ikke at tale om, at $\frac{2}{3}$ af Landets Lærere ere Privatister; men jeg synes i øvrigt, at det i sig selv er urigtigt, at der til en Stilling, der fremfor alt lægger Beslag paa Kald, Sindelaget, Karakter, praktisk Dygtighed, ikke kræves noget som helst andet, end at de paagældende kunne bestaa for en vildfremmed Kommission. Dette er urigtigt og meningsløst. Jeg tænke ikke, at nogen vil bruge en Dyrrelæge eller en Mennekelæge, naar han ingen som helst praktisk Ovelse har faaet, og lige saa meningsløst synes jeg det er, at lade Lærere have Tufinder af Elever, Generation paa Generation, skønt de ikke have fjerneste Begreb om, hvordan de skal undervise og opdrage Børn. Jeg tror, at alle ere enige med mig om, at vi ere inde paa en gal Vej, selv de private Kursusforstandere sige, det er galt. Forstandere for private Seminarier s. Eks. Bøjsen i Gedved, har i stærke Ord udtalt, hvor ønskeligt det vilde være, om man holdt fast paa en treaarig Læretid og ikke kom mere ind paa Kursus, end man er, men snarere gik bort derfra, og hvis der skulde være nogen som helst Indvending imod det, der her foreslaaes, tror jeg virkelig, at det ikke er Indvendinger, som hentes fra Skolens Lærere og Træng, men vistnok alene fra Hensynet til nogle enkelte Privatister, som slippe igennem og redde sig til Eksamen noget billigere, end det i Fremtiden vil blive for disse enkelte heldige.

Lidt anderledes forholder det sig med Hensyn til det tredje Hovedpunkt, som jeg til Slutningen skal dvæle ved, nemlig med Hensyn til Eksamens-Kommissionens Omvæltelse til en Censurkommission for Statsseminarierne og de andre private Seminarier. Det store Antal af Danmarks Lærere og alle, som have med Folkeskolen at gøre, ønske denne Forandring — det tror jeg bestemt at vide — og mange anse den næsten for en Livssag for et ordentligt og godt Seminarium. Nogle enkelte dygtige Skolemænd have imidlertid haft Betænkelighed derved. De sige, hvad ogsaa sandt er, at det var et Misgreb, at man tog Eksamensretten fra Statsseminarierne i 1867, men nu har man en Gang gjort det; siden den Tid er der oprettet en Masse private Seminarier, og nu gaar det vistnok ikke an, at give disse private Seminarier Eksamensret; det vil føre til, at mindre samvittighedsfulde Lærere ved private Seminarier sænke Niveauet, at Eksamensfordringerne ikke blive lige for alle Seminarister. Og jeg vil indrømme, at hvis man skulde

have en Censurkommission i Sighed med den, vi havde før 1867, kunde der være noget dert, men naar det bliver fastslaaet som her, at der skal være en tilstrækkelig stor Censurkommission, maaste omtrent lige saa stor som Eksamenskommissionen nu, og naar den ikke blot skal give de skriftlige, men tillige, efter Forhandling med Lærerne, skal give mundtlige Opgaver, tror jeg ikke, der er den fjerneste Grund til at frygte for nogen Uretfærdighed, eller Grund til at frygte for, at man nogetsteds skulde sænke Niveauet. Tværtimod, jeg for mit Vedkommende er ganske paa det rene med, at i Fremtiden vil det, hvis dette bliver til Lov, blive mere retfærdigt med Resultaterne, end det er nu; thi det er min Mening, at medens en Eksamenskommission nok i alt væsentligt vil kunne træffe det rigtige overfor Præliminarister og Studenter i det hele taget, hvor det kommer an paa Rundskaber alene, er det derimod overordentligt vanskeligt for den at træffe det rigtige i de Forhold, der ere de vigtigste for Seminarierne. Og det vil ganske særlig være det, fordi disse unge Mennesker jo i Reglen komme fra Almuestanden og jo i de første Par Aar, forinden de blive scenevante under de fremmede Forhold, have overordentlig vanskeligt ved at udtrykke sig klart i Sproget, og derfor have dobbelt Vanskelighed ved at tumle med Stoffer og Begreber, saa Folk, der ikke kende til dem, ville faa et helt forkert Indtryk af dem, fordi de ikke kunne affinde sig med de banale og overfladiske Talemaader. Jeg er overbevist om, at nogle af dem, der daarligst kunde klare sig ved Eksamen, dog høre med til de dybeste Naturer, og at mange af disse vilde være mest udsatte for en uretfærdig Bedømmelse af en dem vildfremmed Kommission. Men det afgørende er jo ikke, at en eller anden skulde blive forkert bedømt — det vilde jo enten kun skade ham eller gavne ham, men det vilde ikke være til Skade for Lærerstanden i det hele — men det, som er Hovedsagen, er, at man, saaledes som Forholdene nu ere, ikke vil faa en Seminarist til at lægge Børgten der, hvor den skal lægges, men han vil altid tænke som saa: de sure Fag, Historie, Regning og Matematik, som du kan lære udenad til Fuldkommenhed, dem skal du særlig søge at lægge dig efter og samle gode Karakterer for; til de andre Fag som: praktisk Færdighed, bliver der ingen Tid, dem maa du i alt Fald lægge dig mere efter i den Tid, som bliver tilovers, og der kommer det ikke saa nøje an paa lidt bedre eller ringere Karakter. Og Følgen heraf vil være, at jo mere Tiden nærmer sig til Eksamen, desto mindre Bøgt